

N:o 133.

Af herr **J. Bengtsson** i Bjernalt, *om ändring af lagen angående skyldighet att deltaga i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse.*

Byggningsbalkens 26 kap. 4 § i 1734 års lag föreskref, att tingsbyggnad skulle af hvart härad byggas efter gårdatal, det vill säga efter mantal. Denna grund för deltagande i kostnad för nämnda byggnad kunde väl ega sitt berättigande på en tid, då jorden utan all jemförelse var landets förnämsta och värderikaste egendom samt mantalet en långt mer än nu tillförlitlig måttstock på jordens värde.

Andra förhållanden äro nu rådande.

Mantalet utgör numera ingalunda något tillförlitligt uttryck för en jordegendoms värde, och med stigande handel och industri hafva andra förmögenhetsobjekt af betydande styrka, varaktighet och afkastningsförmåga framträdt.

Ett bibehållande af byggningsbalkens förenämnda stadgande blef alltså orättvist från tvenne synpunkter; ty dels kunde den äfven i andra afseenden hårdt betungade jorden eller, rättare sagdt, dess innehafvare fordra, att vid utgörande af nämnda besvär hänsyn äfven borde tagas till andra beskattningsföremål, hvilkas egare ju ock hade sitt intresse i rättskipningens ändamålsenliga handhavande, dels var, äfven under förutsättning att jordegarne måste ensamma vidkännas tyngden af denna börda, mantalet ingalunda den grund, efter hvilken en rättvis fördelning af densamma kunde verkställas.

De kraftiga protester, som höjdes mot detta missförhållande, föranledde ock ändring härutinnan.

En ny lag af den 26 september 1884 bestämmer, att i kostnaden för byggnad och underhåll af tingshus och häradsfängelse skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga, för fastighet efter hela, samt för andra beskattningsföremål efter en fjerdedel af derå belöpande fyrktal.

Häri genom blef nu visserligen en ändring i princip vidtagen beträffande de skatteföremål, som skulle bidra till denna kostnad; men alltjemt drabbas den fasta egendomen af en mångdubbelt tyngre börda än som med rättvisa är förenligt.

Det torde vara uteslutande historiska skäl, som förmått lagstiftaren att här, likasom i frågan om kostnad för byggande af kyrka och prestgård, stanna med reformen på halfva vägen.

Så länge det emellertid ej kan visas, att egare af fast egendom hafva större intresse af och fördel vid ett väl ordnad rättegångsväsende samt i afseende på förmåga att utgöra skatt och tunga intaga en fyra gånger så förmånlig ställning som öfrige skattdragare, anser jag grunden för fördelningen af ifrågavarande kostnad för otidsenlig och orättvis, och vågar jag därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville för sin del, med upphäfvande af hvad tillföre varit i ämnet stadgadt, antaga följande af förliedet års lagutskott formulerade och förordade lag:

I kostnaden för uppförande och underhåll af tingshus och häradsfängelse skola alla de, hvilka inom tingslaget erlägga kommunalutskylder, deltaga efter åsatt fyrktal.

Stockholm den 27 januari 1899.

J. Bengtsson.